

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Bliža se čas škropljenja in zelenega cepljenja trt.

„Dolenjskim Novicam“ dohajajo pogostoma vprašanja, kedaj in kako naj bi trte škropili. To se ve, da od takih gospodarjev, kateri v prošlih letih še niso nič škropili. Vsem takim povpraševalcem odgovorili bi lahko: berite „Dol. Novice“ prejšnjih let, pa bode vse zvedeli. Ker je pa nam predobro znano, da nihče rad po starih časnikih ne brska, ker nam je tudi znano, da le malokdo časnike shranjuje, ponovimo poduk. Ponovimo ga tem bolj, ker je prepotraben, in ker se nadajamo, da ga letos niti jeden naših gospodarjev, ki ima še vinograd, ne bode pustil neizkoristnega.

Torej kedaj in kako naj trte škropimo? Predlansko, da še celo lansko leto, se je tolažil marsikateri vinogradnik tako-le: a saj letos peronospera ne bode, jaz ne bodem svojih trt škropil. Peronospera je pa le prišla, tistje je trtam zrujavelo, posušilo se ter odpadlo. Vina je bilo vsled tega malo, pa še to za nič, kislo brez moči in prav nevarno, da se pokvari. Ah, zakaj nisem vendarle trte škropil, zakaj nisem dobrega nasveta ubogal. Tako so tarnali potem taki gospodarji, ter se za ušesi praskali pa — prepozno je bilo, pomagalo ni vse to nič več. Da se ne bode letos zopet marsikateremu gospodarju taka pripetila, rečeno naj bode vsem brez izjeme pa z najboljšo voljo tole: Nikar naj se nihče ne zanaša, da letos ne bode peronospera, marveč vsak naj si misli: prav gotovo se bode prikazala, kakor v prejšnjih letih, zato le škropiti.

V prvo gre trte škropiti že pred cvetenjem, recimo 8—14 dni prej, ko cvesti pričnejo. V prošlem letu je vreme tako nagajalo, da marsikdo z najboljšo voljo pred cvetenjem ni mogel škropiti, ali kako močno se ni to poznejši na trtah poznalo? Najstarejše, to je najnižje listje, katero je trtam ravno najbolj koristno za zorenje, kakor tudi za varstvo grozdja, je pozneje ukljub škropljenju koj po cvetu vendarle odvalo. Žig solnca, kakor tudi

toča, kjer je bila, izdelala sta grozdje vsled tega kaj grdo. Koliko ni bilo čisto suhih grozdov, posebno zelenikinih, katera je vlansko leto prav obilo rodila in dozorela prav dobro kakor že zdavno ne tako.

Torej gospodarji vinogradniki, škropite svoje trte na vsak način v prvič že pred cvetenjem. Kedaj pa v drugič, in ako treba v tretjič? Kakor hitro nastane nad v prvič škropljenim listjem novo listje in na tem še zapazi sem ter tje na spodnji strani le količkaj nekega belega prahu, tako, kakor da bi kdo nekoliko kredne moke nanj vrgel, škropiti je treba v drugič. Posebno močno poškropi naj pri tem vsak najviše, torej najmlajše liste.

Ker pa utegne marsikdo označene bele maroge prezreti rečemo, da je za drugo škropljenje čas takrat, kadar postanejo grozdne jagode tako debele kakor je navadna grašica, ali kakoršne so šibre, katerih se lovci za streljanje zajcev v jesenskem času poslužujejo. V tretjič se škropi, ako potrebno, to je, ako se peronospera še na novič prikaže, takrat, kadar grozdje že mečati prične, torej dobre štiri tedne pred trgatvijo. V naših krajih je dozdej zadostovalo še vselej le dvakratno škropljenje, v Italiji morejo pa škropiti po štirikrat, da še celo po večkrat.

Kako naj trte škropimo? Vzemi na vsak hektoliter vode 1½ kilograma modre galice. To usuj zvečer v kako redko vrečo (žakelj), vrečo zaveži, ter priveži na kak kol tako, da bode viselo čez noč v sredini kadi, v kateri imaš vodo za škropljenje pripravljeno. Ako imaš v kadi le jeden hektoliter vode, vzameš torej le jeden in pol kilograma galice, ako imaš v kadi dva hektolitra vode, vzameš 3 kilograme galice, na 3 hektolitre 4 in pol kilogramov itd.

Vodi primešaš pa tudi zvečer že toliko ugašenega apna, da ga bode prišlo na vsak hektoliter vode poltretji kilogram. Torej na jeden hektoliter vode 2½ kilograma, na dva hektolitra 5 kilogramov, na 3 hektolitre 7½ kilogramov itd. Do jutra se je raztopila vsa galica v vodi, premešaj jo torej še jedenkrat prav dobro in loti se potem škropljenja. Škropiš pa lahko v lepem ali pa oblačnem vre-

menu celi dan, to je od zgodnjega jutra, pa tje pozno v mrak. Solnce čisto nič ne škodi in naj še tako pripeka. Škoduje jedino le dež, ako koj po škropljenji pade s tem, da škropilno tekočino spere.

Kdor hoče, da mu bode škropljenje istinito in popolnoma hasnilo, škropi naj tako, da bodo trte vsled škropljenja tako mokre, kakor so po pohlevnem dežju. Nepopolno škropljenje tudi nepolnoma koristi, zato je uporaba priprostih škafev ter slamnatih čopov zavreči. S to pripravo pošropi se trte nepopolnoma, ker pada tekočina v preredkih in predebelih kapljah na trtno listje. S to pripravo se pa tudi potрати dosti preveč tekočine, prvič ker škropi kakor ravno rečeno dosti predebelo, drugič pa zato, ker pade polovica te tekočine na tla, na zemljo.

Škropilnice nalašč za to narejene, so vendar tako po ceni vže, da se pri količkah velikem vinogradu, na galici in popolnem delu toliko prihrani v enem samem letu, kolikor škropilnica stane. Jedna škropilnica trpi pa lahko tri, štiri leta. Vinogradniki, kupite si toraj škropilnice. Ako bi bila za jednega samega le še predraga, kupite si jo trije, štirje v društvu in rabite jo potem drug za drugim.

Pri tej priliki opozorujemo Vas še enkrat na prav po ceni in pray dobre škropilnice inženerja gospoda Mat. Živic-a, katere gospod Fr. Kastelic v Kandiji prodaja. On ima tudi modro galico naprodaj. O zelenem cepljenji trt ni treba nič pisati, kajti komur je še nepoznato, gré naj v prodajalnico gosp. Janeza Krajca v Novem Mestu, in tam naj si kupi knjižico: „Nauk kako zasajati vinograde z amerišskimi trtami, da jih trtna uš ne more uničiti“ in našel bode v nji ves poduk, pojasnjen s podobami.

Legalizacija.

Kaj pomeni ta latinska beseda, bode pač vedela večina naših bralcev-posestnikov. Po naše bi se reklo poverjenje po notarju ali sodniji. Je pa v tem, da državni zakoni zahtevajo pri pismih, po katerih se ima kaj vknjižiti (intabulirati) ali pa vknjižba izbrisati, da morajo biti ista ne le od prié podpisana, marveč da mora c. k. notar ali pa c. k. sodišče potrditi, da so jo res njemu osebno znane priče podpisale. — Ta zakon je gotovo v mnogem oziru koristen; prepreči namreč marsikako goljufijo, prevaro. Ali istina je pa tudi, da je jako drag, da globoko sega v žep posestnikom. Ne le kolek moraš plačati marveč tudi notar ima svoj račun; in ker še on največkrat tudi pismo samo dela, je ta dokaj velik. Koliko pa stane marsikoga tudi pot do notarja ali sodišča?

To je vzrok, da so se od nekaj vže ogl-

šali ljudje zoper posilno legalizovanje — zlasti še pri malih svotah. Leta 1890. se je dal naš državni zbor v toliko omečiti, da je privolil to-le: stranka sama lahko napravi doma dotično pismo, pobotnico, odstopno pismo itd., ni jej treba hoditi k sodniji, notarju, če vknjižijo take listine, ki ne presegajo vrednosti 100 gld.; dalje v tacihi slučajih ni treba potrditi podpisov pri notarju ali sodniji; zadostuje, če dva zanesljiva moža podpišeta dotično pismo s svojim imenom in priimkom ter dostavita svojo obrt ali svoj posel, stanovanje in starost s pristavkom, da jima je tisti, katerega podpis potrdita, osebno znan.

Državni zbor je to sklenil, ali za posamezne dežele naj bi imelo veljavo še le, ako jo sprejme deželni zbor dotične dežele — torej za Kranjsko, ako jo potrdijo naši kranjski deželni poslanci.

Vrli naš poslanec g. Pfeifer je predlagal vže jeseni 1891. leta, naj se ta zakon sprejme; toda večina ga je zavrgla, češ, da za naše ljudi še ni, da naš narod še ni dosti zrel, omikan, da bi se godile goljufije, nastale tožbe itd. Tudi „Dolenjske Novice“ so takrat pisale v tem smislu, sicer iz najboljšega namena, ali zamerilo se jim je grozno — in morda ne po krivici. Vsaka reč ima pač dv- plati. Danes, ko smo reč dobro premislili, čitali to in ono, priznamo naravnost, da se vjemamo z g. poslancem Pfeiferjem. Zmota spoznati ni sramota.

Ta postava je gotovo koristna kmetu, sploh vsacemu, ki ima vknjižiti male svote — ako je le zmožen dotično listino prav narediti. To pa ravno zanikajo gg. juristi, deželni poslanci. Jim li hočemo prav dati? Ne moremo, ne smemo. Vzrok je dovolj. Gotovo imajo gg. poslanci družih dežel tudi glave, da mislijo. Ali glejte! v štajarskem, koroškem, zgornje avstrijskem deželnem zboru so zakon sprejeli ter tako naklonili ljudstvu polajšanje. Ali so morda res zgornji Štajarci, Korošci toliko pred nami? Jako dvomimo; zanikamo. Naš kranjski posestnik ni manj omikan kakor uni prej imenovanih dežel. Naš kmet ne bere manj — prej več. Poglejmo le družbo sv. Mohora, pogledjmo le koliko časopisov izhaja v slovenskem jeziku za preprosti narod — in ti časopisi se berejo! Ako bode znal zgornještajarski Nemec napraviti si tako listino, jo bode znal napraviti tudi naš narod — saj se radi bahamo, kako so brihtni naši ljudje! Potem pa bi se gotovo tudi preskrbelo za potrebne vzorce; — te napolniti pa je mogoče človeku, če tudi ni „jus“ študiral. Nasprotno trditi se pravi, narod naš poniževati, imeti ga za bebca, tepca. Zato se bode pa bralci, vendar lepo zahvalili!

Pa vendar gospodje pravdniki morda bolj poznajo reči, kakor mi nevedneži. Mogoče. Ali ta nam pa ne gre v glavo, zakaj je priporočal Lie-

bacher saleburški poslanec v državnem zboru celo do zneska 500 goldinarjev. Ta gospod pa ni kakov nevednež, ampak eden izmed prvih juristov v Avstriji, ki ima ravno zaradi svoje pravniške vednosti jako visoko službo. Ta gospod je razven tega služil vže kot jurist, ko še ni bilo prisilne legalizacije, in služi vže veliko let, ko imamo to trdo postavo. — Ako se mu vendar ne zdi nevarno, legalizacijo odpraviti celo do 500 gld. — potem bi gotovo ne bilo nevarno za nas Kranjce, ako bi jo odpravili samo do borih 100 goldinarjev.

Iz tega pač previdite, da tisti liberalni poslanci niso skrbeli za vaš prid, ki so ta zakon zavrgli l. 1890; zavrgli ga pa vnovič, ko je g. poslanec Pfeifer na prošnjo občine „Velika Dolina“ vnovič priporočal naj se dovoli, 5. maja letošnjega leta. Zapomnite si to!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Vže zadnjič smo govorili na tem kraju, da se peča naš deželni zbor zlasti z gospodarskimi vprašanji; dejali smo pa tudi, da sta se zlasti gg. poslanca Klun in Pfeifer potegovala zato, naj se kmetu zljajša šolsko breme. Popolnoma podobno moramo danes pisati.

G. Pfeifer je zahteval, naj se zljajša legalizacija, kolikor pripušča to državna postava, ali propal je: naši liberalni poslanci z nemčurji vred so predlog pokopali. — V Ljubljani se bode zidala nova deželna bolnišnica. Pred dvema letoma je bilo preračunjeno, da naj bi stala bolnišnica 2300 tisoč goldinarjev; ali takrat je dejal deželni biser, da bi dežela ne mogla toliko plačati, ako morala sama nositi vse stroške; v dveh letih pa gospodje toliko obogateli — ali ste tudi vi, davkoplačevalci, zato se ne brigajo, — obogateli so toliko, da so sklenili zidati poslopje, ki bo stalo 573 tisoč. Gospod poslanec kanonik Klun se je trudil v izvrstnem govoru pokazati, da ni treba tako velicij naprav, da bode mnogo bolnikov sprejetih v hiralnico, ki se bode tudi zidala za 50 tisoč, da bode treba bolnišnic tudi po deželi, kar bode zmanjšalo število bolnikov v Ljubljani; bilo je zastoj: gospodje so sklenili, da se zida palača po novem načrtu za 573 tisoč. — Povemo še, da je gospod Klun opomnil: bojim se, da se nam bode godilo, kakor pri gledališču; preračunjeno je bilo delo na 190 tisoč gold., stalo pa je čez 300 tisoč. V dveh letih neha tudi državna podpora za našo deželo — 120 tisoč goldinarjev, dolenskej železnici bode treba skorej gotovo saj prva leta precej plačevati, zidamo pa le novo in drago — veseli se kmet — še bodeš plačeval večji davek! Pri bolnišnici bode treba plačati v štirih letih iz deželnih prihodkov tri sto

trideset tisoč goldinarjev. Zidala se bode tudi v Ljubljani hiša za gluhoneme in slepe. Ako kedo so take sirote vredne našega usmiljenja, potrebne, da se jim pomaga, kolikor je mogoče, da si bodo mogli služiti kruha v družbi človeške. Radi tega z največim veseljem pozdravljamo ta sklep. Povemo pa, da so dobri ljudje v ta namen vže toliko zapustili, da se bode poslopje in drugo potrebno lahko preskrbelo brez deželnih doklad, le za učiteljstvo in postrežbo bode morala pač dežela nekaj dokladati, dokler se ne najdejo dobrotniki, kateri bodo založili kapital tudi za to. Veseli nas tudi, da je zbor sklenil, naj se priporoča vladi, da se gluhoneme deklice dajo v zavod k šolskim sestram v Šmihel pri Novem mestu. To bode deželi stroške jako zmanjšalo, deklice bodo pa samo zase v lastnej hiši. Priporočalo se je sploh, naj se posebno ozira pri tej reči na duhovne redove, ker skušinja kaže, da ti take vstanove najceneje oskrbujejo.

Priporočal je deželni zbor posebno toplo železnico od Kranja do sv. Ane pod Ljubeljcem, ki naj bi se podaljšala čez Karavanke do Celovca pa skozi Loko do Trsta. Poslanec Hribar pa je govoril obširno o lokalnih železnicah, ki naj bi se zidale na Kranjskem ter bi stale 5 do 7 milijonov goldinarjev. Nam se zdi, da kedor preveč zahteva nič ne dobi in pa da se mora imeti vrv, ako se hoče krava privezati.

Hvalevredno pa je gotovo, da se je zbor potegnil prav toplo za uboge prebivalce v Suhej krajini in drugod, ki toliko trpé radi pomanjkanja vode. Tu mora res kaj storiti vlada; dežela sama in dotični ne morejo zmoči tolicih stroškov.

Ogrska vlada drvi dalje v svojej slepej strasti zoper cerkev in vse kar ni mažarsko. Hrvate čaka še huda borba; žal, da so krivi večinoma sami. Cerkev pa se poživí v boju. Gotovo se bode to zgodilo tudi na Ogrskem. Dosti gnilega je bilo vže tamo; vihar bode sčistil zrak.

Kaj je novega po širokem svetu?

Najvažniši dogodek je gotovo v nemškem cesarstvu. Poglavitni vzrok, da vsa Evropa zdihuje pod težo davkov — je vojaščina. Povsod se zahteva od leta do leta več za vojaške namene. Prvi vzrok k temu je dala Nemčija; bolj in bolj je množila vojaštvo. Umé se, da druge države niso hotele in ne smeje za njo zaostajati. A glejte, Nemcem samim je bilo to slednjič vže preveč. Vlada je hotela na vsak način vojskino moč še tako povečati, da bi stalo vsako leto 60 milijonov mark več, kakor doslej; a vkljub vsemu prizadevanju je djál nemški državni zbor: ne! Vlada je propala; državni zbor je sicer precej razpustila ter razpisala nove volitve. Upamo pa da bodo

ново voljeni poslanci tudi pokazali, da mora imeti vsaka reč svoje meje.

Bolgarski knez se je vrnil v domovino s svojo novoročeno nevesto. Pri volitvah je vlada zmagala. V kratkem se snide državni zbor — sobranije — ki bode dovolil, da smejo biti odslej dalje vladarji bolgarski tudi katoliški.

Med **Norvegijo in Švedijo** je veliko nasprotij; prav lahko se zgodi, da se Norvegija odtrga od Švedije.

Angleži so si v Aziji prisvojili nov kos dežele ter se zopet bolj približali Rusiji. Težko, da ne bi te dve mogočni državi še krvavo plesali ravno v Aziji.

Kako bode pa Angliji z znano irsko postavo, še ni gotovo; nasprotnikov ima blagi Gladstone grozno veliko.

Piše se nam:

Iz Drage pri Beli cerkvi. Večkrat se bere v časnikih, in tudi ljudje se pogosto pogovarjajo o popotnikih, kateri se v blaženo Ameriko selijo. Vidi se pogostokrat celi vozovi naloženi ljudi, ki se peljejo po veliki cesti, in so vsi namenjeni v dalno deželo. Prične ljudi pa tudi doma potrebujemo. Rokodelci, posebno kovači, lahko tudi doma živé. Pravil mi je neki kovač, da je nekatere dneve po dva, tri, štiri ali še celo več goldinarjev na dan zaslužil, ko je pridno delal. Pretečene dni sem pa videl kovačnico zaprto, rekel mi je sedaj tam stanujoč oštir, da takoj vzame kovača v njo. Išče se toraj kovač za to kovačnico, kateri želi priti, naj se v kratkem zglesi pri oštirju Francetu Homanu v Dragi pri Beli cerkvi. Imel bo gotovo dosti dela in zaslužka, ter ne bo treba hrepeneti po blaženih Ameriki!

Iz Boštanja. — Dne 2. maja je bil tukaj semenj. Živine se je prignalo prav veliko, in sicer izvanredno lepe, zaradi tega je bila kupčija zelo živahna. Kramarji, posebno bližni, se opozarjajo, da se sejmov v večjem številu tu v Boštanju udeležé, ker so isti dobro obiskovani, torej kupčija izvrstna; da je temu tako, nam kaže to, da je tudi krivonos — žid — zavohal že naše sejmišče. — Prostor pa je tukaj naj si bode za živino ali blago tako izvrsten in prostoren, da ga ne najdeš kmalu takega. Sè sejmom se je pa sploh vsak pohvalil. Tudi naši gostilničarji so bili zadovoljni, ker mnogi tujci sejmarji so slastno srkali našo izborna kapljico domačega pridelka, kar se pa zdaj le redko kje drugje dobi.

Dole pri Litiji. — Naj vendar enkrat neliko besedi podamo, tudi mi Dolčanje v „Dol. Novice“, saj vem, da ni bilo še slisati, da bi bil kak dopis iz Dol pri Litiji.

Pri nas je po navadi tudi suša kakor povsod. Vode v vodnjakih nam je zmanjkalo, voziti jo moramo od daleč iz potokov za ljudi in živino. Žito je slabo, ne more rasti zaradi prevelike suše. Krme za živino manjka skoro povsod — še za denar je ni dobiti. In za ljudi ravno tako manjka živeža. Oh, kmeta pa res tarejo vse nadloge! Zdaj uboštvo, pomanjkanje denarja, dolgovi, davki preveliki, potem skrbi — nazadnje pa še posli. Posli so pa taki zdaj, da ako mu ne veli delati, stoji kakor lipov štor. Ako mu pa kaj

reče, se pa jezi celi dan, ali pa še več časa; in precej je pripravljen iti od hiše. Kmet je res siromak, kolikor pridelal, mora dati družini, in pa v davkarijo, njemu pa malo ali bolj prav nič ne ostane. Revez je kmet — pa še navadno zaničevan. Pa vendar-le kmet vse živi, ako kmet ne pridelal tudi gospoda nima kaj jesti; Bog živi kmeta in kmet živi druge. Kaj mu pomaga tisoče denarja, ako kmet ne pridelal pšenice. Kaj si bode kupil za tisočak, ako ni žita, ne drugih kmetijskih pridelkov. Kmeta tarejo stiske; ako pride še trtna uš potem pa ne bo živeti; dosedaj jo ni bilo še čutiti pri nas. Vinogradi nam še skoro največ dajo, zato ker je vino drago. Res ga je malo, pa se vendar le dobi kak sold zanj. Pri nas večinoma že škropimo z galico, pa je še veliko takih tepcev, ki se jim ne dá dopovedati, da bi škropili. Pravijo, kaj nam je škropiti, ko se pa v petih letih trta potuši, ako škropimo. Kaj pa to: vino škropljeno prodajamo po 12 do 15 gld. in više, oni ki ne škropijo pa po 6 do 9 gld. vedro. A k temu je pa še tole: kedor ne škropi, temu bo suha še prej ko v petih letih; ako pa jo škropiš, se vidoma poživí. Naj pa bode dovolj o takih nevernih Tomažih.

Iz Št. Jurja pod Kumom. (Leonova slavnost.)

Vsled odloka okrajnega šolskega sveta v Krškem so obhajali pri nas šolski otroci dne 10. aprila, v ponedeljek po beli nedelji slavnost petdesetletnice škofovstva sv. Očeta Leona XIII. V ta namen so se zbrali ta dan otroci vsi praznično opravljeni ob 8. uri zjutraj v šolski sobi. Od tod so se pošli med pokanjem topičev, pod vodstvom g. učitelja Ivana Rodiča v slovesni procesiji, katero je vodil gosp. katehet kaplan Gustav Koller, v pol ure oddaljeno podružnično cerkev v Borovaku pevaje litanije Matere Božje. Pred farovžem, kjer so se razvrstili, so zapeli najprvo Leonovo himno. Petje je vodil pri vsej slavnosti g. učitelj in organist. Mej peto sv. mašo je g. katehet kratko nagovoril šolarje in jim kazal, kako vesel je dogodek, katerega praznuje danes vsa sveta katoliška cerkev in kako vesel toraj tudi za otroke, katere sv. Oče še posebno ljubijo. Nadalje jih je spodbujal, da se skažejo sv. Očetu za njih veliko ljubezen hvaležne posebno s tem, da danes pri daritvi sv. maše posebno goreče prosijo nebeškega Očeta, naj ohrani in podpira sv. Očeta papeža še mnogo let in da se jih tudi pozneje pri vseh svojih molitvah spominjajo in naj jim veselje delajo posebno s tem, da zvesto spolnujejo svoje dolžnosti. Pri koncu sv. opravila so zapele pevke z otroci Leonovo himno. Potem pa so se podali otroci v procesijo kakor so prišli zopet pevaje litanije Matere Božje „na Kresišče“, kateri prostor je bil za slavnost odločen in kjer je g. župnik in krajni šolski predsednik Ivan Vidergar za slavnost že vse lepo priredil. Tu je stala na prostoru miza, a na nji lepa z šopki in zastavicami ozaljšana Leonova podoba. Gorel je tudi že ogenj, kjer je soproga g. učitelja Rodiča pripravljala malo kosilce za šolske otroke. Dospevši na Kresišče postavili so se otroci okrog Leonove podobe in neki učenec je nagovoril svoje tovariše in jih spodbujal k ljubezni do sv. Očeta in jih povabil, da so trikrat zaklicali „živio“ sv. Očetu. Nato pela se je zopet Leonova himna. Sedaj se je pričelo prosto razveseljevanje in otroci so po navodih gosp. učitelja in gg. duhovnikov igrali razne igre. Čez nekaj časa pa so se zopet zbrali in nekateri so deklamovali razne pesmice. Vsi so svojo nalogo prav dobro izvršili. Potem so zapeli otroci še nekaj mičnih pesmic in slednjič dobili vsak malo kosilce. Ob 1. uri popo-

ludné so se otroci veselo razšli in gotovo bodo pomnili ta veseli dan vse svoje življenje.

Pri slavnosti je bilo navzočih tudi nekaj vrlih št. Jurcev in počastil je slovesnost s svojim prihodom tudi sosednji gospod administrator iz Polšnika gospod Jernej Zupanc.

Slavnost se je res prav lepo vršila in storilo se je primeroma prav veliko, kajti za pripravo bili so nam na razpolago le 4 dnevi. Bog živi sv. Očeta še mnogo let, da bomo zamogli njim na čast obhajati še kako tako veselo slavnost.

Domače vesti.

(Novi denar) se vže izdaja zlasti bronasti po eden in dva vinarja pa niklasti po 10 in 20 vinarjev. Pazite, da ne bodete ogoljufani. Pred vsem ne pozabite, da velja novi denar ravno pol manj krajcarjev ali goldinarjev kakor kaže številka. Vinar je pol krajcarja, 2 vinarja eden krajcar, nikelnasti komad za 10 vinarjev je 5 krajcarjev, oni za 20 pa dosedanja desetica. Nova krona je srebrna; vrednosti ima ravno dosedanjega pol goldinarja. Denarji po 10 in 20 kron so zlati. Kedor ni dobro podučen, naj pazi, da ga ne prevari kakov navihaneec.

(Podružnici sv. Cirila in Metoda v Novem Mestu) so došli nasledni darovi: V Tučkovih gostilni nabrani pri odhodnici gg. Verbiča in Klinca 19 gld. v Majzelnovi gostilni v Beli cerkvi 1 gld. in Zorkotovi gostilni v Družinski vasi nabranih 4 gld. 31 kr. Iskreno zahvalo izrekamo vsem gg. dobrotnikom. Bog poplati! Načelnništvo.

(Dolenjsko pevsko društvo in dolenjski sokol) prirede 4. junija popoldne izlet v Belocerkev k g. Majzelnu. Udeležba obeta biti mnogobrojna, kajti spored bode zelo zanimiv, petje, godba, telovadba, glediška igra itd.

(Učitelji novomeškega okraja) so napravili 4. maja jako zanimivo veselico v tukajšnjem „Narodnem domu“ v prosep družbe sv. Cirila in Metoda. Vršile so se vse točke jako dobro, nekatere izvrstno. Občinstvo je bilo zbrano prav obilo številno — torej tudi gg. osnovatelji zadovoljni z gmotnim vspehom.

(Umrli.) Dne 28. aprila je umrla na svojem posestvu na Veseli Gori baronovka Lang rojena grofinja Barbo, vdova felmaršallajtenanta, v 67. letu svoje starosti. Pokojnica je bila dobrotnica ubogim. — Koncem aprila umrl je po Dolenjskem dobro znani poštar g. Ausetz na Krškem, zadel ga je kap. — Dne 9. maja umrl je g. Alojzij Heiker, umirovljeni vodja grajščin v Šoteski, v 79. letu svoje starosti. Bag jim daj večni pokoj.

(Ribnica) je dobila svojo lekarno.

(Oddaja ribic v zaploditev naših voda.) Samostalni ribarski odsek oddal bode meseca maja nekaj tisoč po 14 mesecev starih domačih postvri. Sto teh ribic stoji 3 gld., in sicer v ribogojnem zavodu na Studenci. Naročniki naj se zglase do 20. maja ustno ali pismeno pri odseku, t. j. v pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, ter naj ob enem pošljejo denar za naročene ribice. Posode za prevažanje ribic si mora kupec sam priskrbeti. Opozarjamo, da je le vlaganje odraslih ribic v vode uspešno, ker izkušnja uči, da se z mladimi ravnokar izvaljenimi ribicami nič ne doseže, ker one služijo k večjemu v hrano odraslim ribam.

(Kmetijska podružnica v Krškem) je kupila 50.000 ameriških trt reznikov. Sploh so se jeli

naši ljudje zlasti niže okoli Krškega in Kostanjevice jako zanimati za ameriško trsje — ki je res edina pomoč, ako si hočemo ohraniti vinstvo. Doli jih je prignala sila do spoznanja, ker jim je už vzela vže zelo vse; pri nas okoli mesta pa je še vedno dosti nevernih Tomažev, češ, ne bode tako hudo. Bog daj, da ne bi bilo! Bojimo se pa, da se bode marsikdo prepozno praskal za ušesi, ker ni zasajal, kakor se sedaj kesa prepozno — ker lani ni škropil.

(Kmetijska podružnica v Metliki) bo zborovala v metliški šoli dně 25. maja ob 10. uri predpoldne. Na dnevnem redu bo med drugim tudi razgovor o „poboljšku“, katerega izgovore sebi ali svojim starišči oddajo gospodarstvo drugim rokam. Svojedobno bo o tej važni stvari razpravljal tudi državni zbor.

(Nesreča.) Iz Radeč se nam poroča: Gospod in gospa Scheyer sta se minolo nedeljo peljala v Sevnico. Ko se nazaj peljata že proti Lešovniku, se v klancu konji nad grmovjem splašijo in začnejo voz nazaj riniti (bilo je vže v mraku), hlapec in gospod skočita z voza misleča, da konje obdržita, ker pa ni bilo mogoče, sta se konja obrnila in jo vbrala nazaj proti Boštanju z gospo vred. Gospa skoči z voza ko so konji najhuje dirjali, ter pri tej priči obleži brez zavesti. Razbila si je uboga gospa črepinjo in čreva so se jej zmešale, umrla je 9. t. m. popoldne ob 1. uri. Pogreb je bil 11. t. m. ob 5. uri popoldne.

(Kmetijsko gospodarstvo.) To knjigo je spisal za umno gospodarstvo vneti gospod Vilj. Rohrman, pristav deželne kmetiske in vinarške šole na Grmu. V štirih oddelkih — 1. sredstva za kmetovanje, 2. uredba gospodarstva 3. cenitev gospodarstva 4. kmetijsko knjigovodstvo, — se nahaja mnogo podučnega za vsacega posestnika. Knjigo je tiskal Drag. Hribar v Celju, kjer se tudi dobiva za 55 kr. Priporočamo jo našim gospodarjem!

(Izvestja muzejskega društva za Kranjsko), koja ureduje Anton Koblar, je prišel na svitlo 2. zvezek. Zanimiv je za nje, ki se pečajo s starinoslovstvom in sploh z zgodovino ljube domovine.

(„Rimski katolik.“) Tega izvrstnega lista je prišel na svitlo II. zvezek. Po obsegu in vsebini presega prvi zvezek s katerim nas je razveselil gospod dr. Mahnič meseca marca. Od prvega do zadnjega so vsi sestavki zanimivi, podučni na edino pravej podlagi; vendar moremo reči, da nam je bilo najbolj vstreženo s spisoma „Moskva“ pa „Bolgarija in Rim.“ Za apologetične spise smo jako hvaležni. Vnovič priporočamo list izobražencem; nobenemu ne bode škodoval, pač pa vsacemu lahko koristil. Čitaj in misli! ponavljamo.

Razne vesti.

* (Amerikansko.) Ko je nastopil novi predsednik zedinjenih severoamerikanskih držav Cleveland svoje vladanje, napravili so mu 4. marcija t. l. Amerikanci na čast velikansk bal v „Beli hiši“ v Vešingtonu, na katerem so vdeleženci pojedli in popili naslednje ogromno število jedi in pijač: 65.000 oštrig, 2700 litrov juhe, 10.000 porcij rib, 7000 sandviksov, t. j. 7000 s sirovim maslom namazanih kosov kruha, obloženih z mesom, kuretnino, šunko, jezikom, ribami in trdo kuhanimi jajci, 575 litrov račje salate, 1500 litrov želvave ragú juhe, 1500 pišancev, 150 puranov, 700 litrov punča z rumom, 800 funtov gosjih

pljučnih pastet, 5700 litrov mrzlih pijač (sorbetov), 16.000 litrov pive, 5000 litrov raznih vin, čudovito veliko konjaka, 32.000 smodk in 1000 cigaret. Povabljenih je bilo okolo 11.000 ljudi, vsak vdeleženec je moral plačati 10 dolarjev (25 gl.) vstopnine.

*(Kakošna so amerikanska mesta,) kaže na primer Čikago v severni Ameriki na Michiganskem jezeru, ki ima v svoji sredi ljudi iz vsakovrstnih narodov. Tam je 320.000 rojenih Amerikancev, štiri sto dva in sedemdeset tisoč Nemcev, 222.000 Ircev, 59.000 Čehov, 57.000 Poljakov, 49.000 Švedov, 47 tisoč Norvežanov, 43.000 Angležev, 17.000 Francozov, 16.000 Škotov, 13.000 Rusov, 11.000 Dancev, 14 tisoč Lahov, 7.000 Holandežev, 8.000 Rumuncev, šest tisoč Ogrov, 4.000 Švicarjev, 15.000 Kanadcev, 14 tisoč zamorcev, 2.000 Kitajcev. Najdejo se pa v manjšem številu tudi zastopniki drugih narodov: Španci, Grki, Indijanci, Malajci, Belžani, Braziljanci, Slovenci itd.

(Čudna oporoka.) V Meksiki je umrl bogat samec, o katerem se je vedelo, da je zelo bogat; ta pa ni hotel napraviti svoje oporoke. Po njegovej smrti so vse preiskali, da bi našli denar in oporoko, pa bilo je vse iskanje zastonj. Ko so pa truplo umrlega preoblačili našli so na njegovih prsih z barvo zapisano, kje da je njegov denar skrit in komu se ima izročiti.

*(V Čikagi) so otvorili 1. maja svetovno razstavo kakoršne dosedaj še svet ni videl. Pri otvoritvi vršile so se razne slavnosti; predsednik Cleveland je imel svoj govor in končavši istega pritisnil je s prstom na malo gumbo in pričeli so različni orjaški in manjši stroji delati.

Zahvala.

Podpisano društvo šteje si v posebno čast, tem potem toplo zahvaliti se vsem onim, ki so drage volje pripomogli, da je od učiteljstva novomeškega okraja v Radolfovem dné 4. t. m. prirejeni zabavni večer zvršil toli dostojno in v občno zadovoljstvo, kakor: visokor. g. c. kr. okraj. glavarju Oton vitezu Fränzl pl. Vesteenecku, ki je učiteljstvo vsestranski podpiral, ter mu delo na mogočne načine olajšaval; preblag. gosp. profesorju I. Vrhovcu za blago naklonjenost in preobili trud, kojega je imel z vežbanjem gledališkega osebja; veleslav. čitalnišnemu odboru, ki je učiteljstvu prepustil tako veledušno krasne prostore „Narodnega doma“; gđc. učiteljici Bučar iz Kostanjevice, gg. tovarišem Gebauerju iz Šmarjete, Gregoraču iz Metlike, Lušinu iz Vinice, ker so se v istem žrtvovali kolegijalno in s sodelovanjem k izdatnemu večeru največ pripomogli; vsem drugim velecenjenim koleginjam in kolegom sosednih okrajev, ki so nas počastili s svojo navzočnostjo; p. n. občinstvu, ki se je vdeležilo zabavnega večera v tako obilem številu, ter nam skazalo s tem izvanredno čast; — slednjič veseličnemu odseku (Mar. Clarici, Kalan, Krištof in Zavrl), ki je zvršil naložene mu dolžnosti z vestno natančnostjo v polnej meri.

Učiteljsko društvo za novomeški okraj, dné 6. maja 1893

Francšek Koncilijski,
* č. prvomestnik.

Matija Hiti,
t. č. tajnik.

Preklic.

Očitno naznanjam, da ni resnica, kar sem nepremišljeno govoril zoper starosta in načelnika katoliške družbe rokodelskih pomočnikov v Novem Mestu.

V Kandiji, dne 10. maja 1893.

Franc Škrajnar.

(125)

Martin Fik, posestnik na Spodnji Težki vodi, naznanja tužno vest, da je njegova iskrenoljubljena žena

Ana Fik

po kratki in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 59. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage rajne je bil 2. maja na pokopališču v Stopičah.

Drago rajno priporočamo v blagi spomin in molitev.

Spodnja Težka Voda, dné 1. maja 1893.

Zahvala.

Gospod Martin Krašovec v Crested-Butte je poslal za župno cerkev na Radovici 63 gold., njegov brat Marko za kapelo v Boldražu 55 gold. in Jure Šavor v Etni za podružnico na Krašovem Vrhnu 103 gold. Imenovanim in vsem blagim dobrotnikom bivajočim v Ameriki izrekam za lepi dar najtoplejšo zahvalo.

Franc Schweiger,
župnik.

Veliko množino hrastovega lesa

na stoječem, za vožnjo na jako ugodnem prostoru, proda Janez Saje iz Jablana hiš. štev. 24 pošta Mirna Peč.

(126-1)

Išče se ženska,

(128)

ki je stara od 25 do 35 let, izučena v prodajalnici mešanega blaga, pridna in poštena ter vešča tudi v šivanju belega perila, se sprejme takoj v neki mali prodajalnici na deželi. Plača se po dogovoru. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: H. Grabrijan v Vipavi.

Košnja na prodaj.

Oskrbištvo grajščine Pleterske jo bode prodajalo za gotov denar v četrtek po binkošti t. j. 25. maja t. l. na travnikih v Čučji Mlaki — ki se imenujejo tudi v „johah“ in v Likarcah. Pride naj se do 9. ure dopoldne v Čučjo Mlako. — Več pove oskrbištvo Pleterske grajščine pri Sent-Jernejju.

(130)

Davorin Podlesnik,

trgovec v Radečah pri Zidanem Mostu
ima na prodaj

Sladkor ali caharin,

kateri je tristokrat sladkejši kakor navadni
sladkor — cena 1 gold. dkg.

Vinski jesih (esenc)

po 1 gold. 30 kr. liter

Možka in ženska kopita

iz Sivniške tovarne in tudi otročja kopita po
jako nizki ceni.

Prostori sedanje pošte

na glavnem trgu pripravi za prodajalnico ali gostilno se oddajo v najem počenši meseca avgusta t. l. Natančneje pové lastnica pl. Fichtenau.

Dva dečka

13 do 14 let stara, iz dobre družine, katera znata tudi nekoliko nemški, sprejemem ju takoj v svojo prodajalnico s specerijskim blagom.

Ivan Modic,

trgovec na Rakeku.

(112—3)

Na prodaj je lepo posestvo

v Močvirji pri Bučki, katero se sestoji z hiše, pōda, hleva, svinjaka, dvojnega kozolca (dopler), kašče, sadnega drevja, njiv za blizo 70 mernikov posestva, hoste 100 j. hov (deloma stare in mlade.) Natančneji pogoji se zvedo pri

Franciški Metko, h. štev. 6.

(120)

Oznaniło.

Okrajna cesta Brezovica-Čeplje, katera je dolga 2880 m. bode se popravila, vzlasti bode treba najprvo debelega kamenja navoziti in potem z gramozom posipati. Vse delo cenjeno je na 3500 gold. Licitacija vršila se bode dne 4. junija 1893 ob 2. uri popoldne pri županstvu v Čepljah. Vadija položiti je 5%. Natančneji pogoji leže pri cestnem odboru v Črnomlji in pri županstvu v Čepljah vsakteremu na ogled.

Okrajni cestni odbor v Črnomlji,
dné 6. maja 1893.

A. Lackner,

načelnik.

(129—1)

Herman Köfler,

urar v Novem Mestu

naznanja slav. občinstvu, da je na glavnem trgu v prodajalnici g. G. Forgacs-a, zlatarja

trgovino z urami

odprl. Vsa v to stroko spadajoča popravila prevzema ter hitro in natančno proti poroštvu zvršuje.

(106—3)

Na prodaj!

V Kandiji št. 29 poleg Novega Mesta je naprodaj hiša z lepim vrtom in tremi njiyami. Ponudbe naj se pošiljajo na K. Pelko, 697 W. 18 Strt Chicago Ill North America.

(105—3)

„Pri nizki ceni!“

Ignacij Žargi

v Ljubljani Sv. Petra cesta, štev. 4

priporoča svojo izborno zalogo ven-
cev in šopkov, dalje različnega pe-
rila, srajc, spodnjih hlač, (gat) pred-
pasnikov itd.

(127—1)

Prodajaci dobijo odbitek (Rabat)

„Pri nizki ceni!“

„Na debelo i drobno!“

„Na debelo i drobno!“

V prodajalnici Franc Kastelica

v Kandiji se dobiva:

Škropilnica inženirja Živica proti peronosperi.

Cena popolne škropilnice, obstoječa iz sikalice, pripravljenega lastnega brentača in zvezne cevi 10 gld.
Cena same sikalice s cevjo 8.50 gld.

Modra galica za škropljenje trt, krompirja, dreves
itd. se dobiva na drobno in debelo.

Lucerna detelja, garantirana proti židi, semena
raznih trav.

Koruza v vsaki množini po najnižji ceni.

Mavec ali gips za travnike.

Dalje priporoča veliko zalogo specerijskega in
železnega blaga, nagrobne križe in razne v železniško
stroko spadajoče stvari.

(113—3)

Stare železniške šine in trsje (štukaturu) za obo-
kanje, dober Roman- in Portland-Cement za vodnjake.

Franc Čuden,

(72—4)

urar

preje J. Geba v Ljubljani slonove ulice št. 11
priporoča svojo bogato in največjo zalogo švicarskih ur, po najnižjih cenah, zlatih, srebrnih, nikelnastih, stenskih (Pendeluhren) in budilnic, verižic, prstanov, uhanov, murčkov in drugih v to stroko spadajočih stvari. Popravila natančno in dobro naredim. Poštna naročila se hitro izvršujejo. Ceniki so zastoj in tudi po pošti pošiljajo. V cenikih je natančneje popisano, kakošne ure da so, koliko časa jamčim (garantiram) in zamenjam.

Stare srebrne ure imam po 3—5 gold.

Naprodaj je ob okrajni cesti pri Žužemberku po jako nizki ceni

opekarna

z vrtom, prostorom za hišo zidati, kakor tudi les, apno in še mnogo drugega za zgraditev hiše. Ponudbe naj se pošiljajo na lastnika

M. Ponikvar,

(101—3)

Ceglunica pri Žužemberku.

Lepo posestvo

v gorenjih Šmarjetskih Toplicah obstoječe iz 28 oral zemljišča. 3. hiš, z lepo hišno opravo, kuhinje s številnim ognjiščem (šparherdom), 2 vodnjakov, 2 vrtov, 3 hleti, 2 pódov, 2 senic, 9 svinskih hlevov, 2 hlevov, drvarnice, 8 štantov kozolec s podstreškom, pepelavnice za lug (potaše) kuhati in kovačnice z orodjem. Vse je še v jako dobrem stanju in se takojproda pod ugodnimi pogoji. — Več o tem pové

Marija Barborič,

(9—5)

v Gor. Toplicah, pošta Šmarjeta.

Zahvala in priporočilo!

Zahvaljeva se slavnemu občinstvu za dosedanje zaupanje, se usojava tem potom naznanjati, da sva z dnem 6. aprila kupila in prevzela tudi občeznano

trgovino in kupčijo

z mešanim blagom pō ranj. g. Vinko Verhovšku v Trebnjem na Dolenjskem.

Kakor do sedaj, tako bodeva tudi nadalje si prizadevala slavno občinstvo v Mokronogu in v Trebnjem v vsakem obziru točno, po ceni, in z dobrim blagom postreči, proseč, da nama tudi v prihodnje dosedanje naklonjenost ohranite.

Mokronog - Trebnje, 15. aprila 1893.

Sbil in Petrovčič

(118—2)

„pri Škofu.“

BRATA SCHWEIGER

v Črnomlju

priporočata svojo zalogo pravih naravnih, belih in drugih

istrijanskih in dalmatinskih vin.

Vzorci se pošiljajo brezplačno in poštne prosto.

(11—8)

Dve pritlični sobi

z vrtom vred je za oddati v Novem Mestu hiš. št. 157.

Išče se pritlično stanovanje

bodisi v Novem Mestu ali Kandiji, katero bi bilo pripravnno za kolarsko ali mizarsko obrt, obstoječe iz prostorne delavnice, kuhinje, ene sobe in kleti. Ponudbe naj se blagovolijo poslati Poste restante Metlika, št. III.

(114—3)

Zavarovanje zoper točo

na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem prevzema po jako nizkih cenah

generalno-agentstvo v Gradcu

[119—2] (Bureau Thonet-Hof, Pfarrgasse, 2)

ogersko-francoskega zavarovalnega društva

„Franco-Hongriose“

Škoda se točno pregleda in povrne. Ako kdo želi, se zavarovalnina plača še le jeseni. Društvo je izplačalo doslej vže čez 30 milijonov gold. kot povrnitev škode svojim zavarovancem. — Kdor želi prevzeti agentstvo, naj se obrne na zgoraj imenovano glavno agentstvo, ki sprejema ponudbe ter daje pojasnila.

Udano podpisani naznanja sl. občinstvu, da je 1. maja t. l. v Kandiji, štev. 20 (Mohorčiča hiša) delavnico in prodajalnico

za voščene sveče in sladčice

odprl. Zagotavlja se, želji slavnega občinstva s hitro postrežbo, dobrim, pristnim blagom in jako nizko ceno vstreči. Priporoča se za obila naročil, beležia

z velespoštovanjem

Franz Muren,

svečar v Kandiji.

(123—1)